

kommer mig at være saare uheldig, og saavidt mig bekjendt indeholdes der tillige i Contracten en Bestemmelse om, at Regjeringen kan søge en Forandring heri foretagen. Jeg vilde ansee det for at være i høi Grad ønskeligt, hvis Saadant blev bragt til Udførelse, thi netop paa Linien fra Aalborg til Randers henligger betydelige Strækninger af uopdyrket Jord, og jeg troer ikke, at der er noget Sted, hvor Jernbanen indirecte vil kunne gjøre saa stor Nytte som netop mellem Aalborg og Randers; men jo hurtigere Jernbanen bliver udført, desto hurtigere vil jo ogsaa denne Nytte vise sig. Jeg troer derfor, at det vilde være særdeles ønskeligt, om Jernbaneforetagendet blev paastyndet noget hurtigere, end man seer Tilfældet vil blive ifølge det Forslag, som her foreligger til Finantsloven.

Varberg: Der faldt en Øttring, som jeg ikke kan lade være uimodsigt. Folkethingsmanden for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) citerede nogle meget uheldige Udtalelser af en Minister i Rigsraadets Landsdøthing, og i Kraft deraf opfordrede den ærede Rigsdagsmand Regjeringen til uden Videre at slaae en Streg over Rigsraadet. Mod denne Opfordring vil jeg for mit Bedkommende nedlægge den allerbestemteste Protest, og jeg maa tilstaae, at det forekommer mig høist uheldigt, at slike Øttringer falde her i en parlamentarisk Forsamling. Det synes dog at ligge saa overordentlig nær, at naar Regjeringen maastee idag med vort Bisald slaae en Streg over Rigsraadet, saa kunde den maastee imorgen faae Øyst til imod vort Bisald at slaae en Streg over Rigsdagen; derfor skal man ikke, mener jeg, komme med slike Opfordringer.

Jeg har egentlig forlangt Ordet i Anledning af et andet Spørgsmaal, der allerede er drøftet af forskjellige Talere; men hvad de have udtalt, har ikke gjort det, jeg ønsker at sige, øverflødig. Der er paa Finantsforslaget opført en meget betydelig Sum som Tilskud til det kongelige Theater. Der er hver Gang til Forsvar for dette Tilskud blevet sagt, at Theatret havde en stor Betydning som dannende og forædlende. Ligesom tidligere Talere anerkjender jeg fuldkommen

Sandheden heraf, men jeg siger: Fordi man indrømmer dette, er det ikke dermed givet, at man finder det rigtigt at bevilge Tilskuddet. Først kommer dertil, maa man først klare sig en heel Række af Betragtninger; — en af dem skal jeg strax tillade mig at fremhæve, nemlig det Spørgsmaal: om Theatret virkelig indtager den rette Plads i den offentlige Bevidsthed, som det skal, om det spiller den Rolle, det skal, eller om det ikke tværtimod spiller en langt større Rolle, end der ideelt kan tilkomme det. Vi maae nemlig vel husse paa, at Theatret ikke er den vigtigste eller den ene vigtige aandelige Institution, men at det kun er et Punkt blandt flere. Theatret er en Deel af Kunsten, men Kunsten er et Led af en heel Række aandelige Factorer af stor Betydning; jeg vil nævne: Religionen, Moralens og Videnskaben. Nu spørger jeg: Naar vi holde os dette for Die, kunne vi da sige, at Theatret her i Kjøbenhavn — thi det er i Kjøbenhavn, at det virker umiddelbart, og jeg har ikke isinde at tale om Virkningen deraf udenfor Kjøbenhavn — om Theatret her i Kjøbenhavn spiller den mere bestedne Rolle, det skal som et Led i en Række, eller om det ikke tværtimod, som jeg før sagde, spiller en langt større Rolle, end der kan tilkomme det? Jeg troer nu, at for dem, der kende Forholdene, kan Svaret ikke være tvivlsomt. Grundene til denne Theatrets Stilling ere af forskjellig Art, — det er tildeels historiske Grunde. Under Frederik den Sjettes Regjering var der en Tid her i Landet, da det aandelige Liv tog et meget betydeligt Opsving i visse Retninger; det blev nemlig ogsaa hæmmet paa mange Punkter, og derfor maatte det fortrinnsviis kaste sig over de Retninger, hvor Modstanden fraoven enten ikke var tilstede eller var mindst. Det vendte sig derfor væsentligt til Litteraturen, og ganske særligt til Theatret, til det sidste, fordi der her var en Slags Samfundsmagt tilstede, som ikke saaledes viste sig i Litteraturen. Man har skjæmtende sagt, at der var en Tid, da man her i Landet ikke havde andre offentlige Rettigheder end Fortøngsretten og Retten til at kunne pibe i Theatret. Der er noget Sandt i denne Bemærkning; men det Uheldige var, at disse Rettigheder kun kunde gjøres gæl-